

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 2. novembra Verne duše Sonce vzide ob 6.46 in zaton ob 16.51. Dolžina dneva 10.05. Luna vzide ob 19.14 in zaton ob 11.05 Jutri, ČETRTEK, 3. novembra Jut

TRADICIONALNO ROMANJE NA GROBOVE NA DAN VSEH MRTVIH

Z venci in cvetjem smo počastili spomin naših žrtev za osvoboditev

Vence so položili predstavniki SKGZ, generalnega konzulata SFRJ, okoljske občine, na lastno pobudo bivši partizani v raznih vaseh, cvetje pa številni svoji padli in umrli

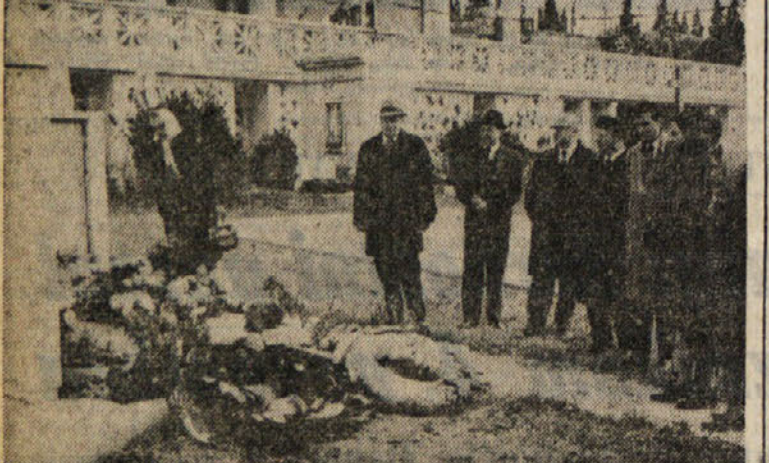
Krizanteme in šopi jesenskega cvetja krasijo gomile, na pokopališčih brlijo svečke. Živi obiskovalci mrtve, mrtvi se vračajo v spomin živih. Vreče dolge vrste prihajajo na pokopališča. Te dni se spominjamo svojih dragih, ki jih ni več med nami. Njihove smrtnostanke je sprejela zemlja, njihov spomin živi v nas, dokler tudi nas ne bo sprejela v svoje naročje zemlja in se bo nekdo spominjal na nas. Tako iz roda v rod...

Tudi generalni konzulat SFRJ je zgradil Polporna ustanova za Juljske in dalmatinske begunce (OJAPGD). Član upravnega odbora OJAPGD Rinaldo Frangiaco je v svojem govoru omenil, da je bilo doslej izdanih v 33 pokrajinah 37 milijard lir za stanovanja beguncem in da je samo v Trstu OJAPGD letno izročila nad 850 stanovanj beguncem, v kratkem pa bo prisrkel 2400 družinam, ki so sedaj v zbirnih centrih. Govorilo se je župan dr. Franzil, ki je omenil zlasti prispevek občine za delo, delni odbornik za javna dela Masutto in končno podtajnik Ceccerini, ki se je dotikal tudi sklopov CIPE.

Nesreča delavca v pristanišču Na ortopedski oddelku bolnišnice so večeraj zjutraj sprejeli 38-letnega delavca Fulvia Luxo iz Ul. Lorenzetti 8, ki se je malo prej onesrečil v novem pristanišču. Luxo je opravljal svoje delo na železniškem vagonu, ki je stal blizu skladišča št. 53. Na vagon se natovarjali železne plošče, toda pri delu je Luxo nenadoma izgubil ravnotežje in padel z vagona iz višine podrugega metra. Pri padcu se je hudo poobil po levem komolcu in si verjetno povzročil kostne poškodbe. Zdravitelj bo moral 10 dni.

Splavitev vlačilca v ladjedelnici Sv. Justa

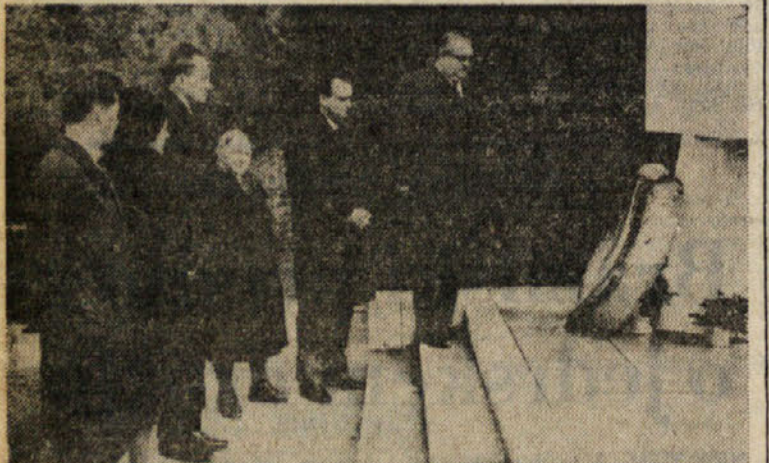
V ladjedelnici Sv. Justa bodo jutri dopolnili splavili prvi vlačilec, namenjen parku plovil, ki bodo skrbelo za nemoteno prihajanje in odhajanje petrolejskih ladij od posebnega pristajališča za natočevanje Trst-Bavarska v Zaveljinskem zalivu. Gre za 319 m dolžino in 8,90 m širino, njegova hitrost pa je preračunana na 12,5 vozla.

Delegacija SKGZ je položila vence na grobnico žrtev NOV pri Sv. Ani

Delegacija SKGZ polaga vence na grob bazoviških junakov pri Sv. Ani

Člani generalnega konzulata SFRJ v Trstu z generalnim konzulom Rudijem Janhubo na čelu pred spomenikom padlih borev JLA na vojaškem pokopališču

padlim naj bodo tudi v počastitev njihovega spomina. Naša osrednja organizacija, Slovenska kulturno - gospodarska zveza, je kot vsa leta svojega obstoja, s polaganjem vencev tudi letošnji dolgotrajne in herojske borbe partizanskih smoti, aktivistov in vojakov, ki so jih okrasile prisotne žene in svoji ubitih v tem strahotnem morišču.

Po mnogih vaseh so domačini okrasili spomenike in grobove padlim venci in cvetjem. Tako so v Boljuncu položili vence ob spomeniku padlim in na pokopališču, pevski zbor pa je zapel nekaj pesmi. Bivši partizani in vojaški delavci v herojske borbe partizanskih smoti, aktivistov in vojakov, ki so jih okrasile prisotne žene in svoji ubitih v tem strahotnem morišču.

Izročitev 258 stanovanj istrskim beguncem

Ob prisotnosti podtajnika za ministrstvo za notranje zadeve poslanca Guida Ceccerinja in najvišjih predstavnikov oblasti med katerimi so bili: vodni komisar Cappellini, predsednik delnege sveta De Rinaldi, župan Franzil, delni odbornik za javna dela Masutto, poslanca Bologna in Belci in drugi, so večeraj dopolnili na prostoru med ulicami Pola in Capodistria v Carbolu izročili 258 stanovanj istrskim beguncem, ki jih je z državnim prispevkom in s prispevki zasebnih ustanov dala

zgraditi Polporna ustanova za Juljske in dalmatinske begunce (OJAPGD). Član upravnega odbora OJAPGD Rinaldo Frangiaco je v svojem govoru omenil, da je bilo doslej izdanih v 33 pokrajinah 37 milijard lir za stanovanja beguncem in da je samo v Trstu OJAPGD letno izročila nad 850 stanovanj beguncem, v kratkem pa bo prisrkel 2400 družinam, ki so sedaj v zbirnih centrih. Govorilo se je župan dr. Franzil, ki je omenil zlasti prispevek občine za delo, delni odbornik za javna dela Masutto in končno podtajnik Ceccerini, ki se je dotikal tudi sklopov CIPE.

pridrži na nevokirurškem oddelku s prognozo okrevanja v dveh tednih. Pri nesreči se je laže poobila tudi Vera Oblak, vendar ni bilo nič hudega, zato ni zaprosila zdravniške pomoči v bolnišnici. Ško. da na dveh urah je precelesnja.

Nesreča delavca v pristanišču

Na ortopedski oddelku bolnišnice so večeraj zjutraj sprejeli 38-letnega delavca Fulvia Luxo iz Ul. Lorenzetti 8, ki se je malo prej onesrečil v novem pristanišču. Luxo je opravljal svoje delo na železniškem vagonu, ki je stal blizu skladišča št. 53. Na vagon se natovarjali železne plošče, toda pri delu je Luxo nenadoma izgubil ravnotežje in padel z vagona iz višine podrugega metra. Pri padcu se je hudo poobil po levem komolcu in si verjetno povzročil kostne poškodbe. Zdravitelj bo moral 10 dni.

NA OTVORITVENEM ZBOROVANJU PSI-PSDI V KINU «RITZ»

Brodolini o važnosti in o vlogi združene socialistične stranke

Dejal je, da namerava nova stranka uresničiti mirne odnose na meji, sožitje med jezikovnimi skupinami, vrednotenje avtonomističnih ustanov in gospodarski potencial Trsta z izvajanjem sklepov CIPE

Nova združena socialistična stranka je večeraj začela svojo volilno kampanjo z zborovanjem v dvorani kina «Ritz», na katerem je imel glavni govor vsedravniki namestnik tajnika združene socialistične stranke poslanec Brodolini. Zborovanje je predsedoval član pokrajinskega tajništva PSI-PSDI Pierandrei, ki je v imenu tržaških socialistov pozdravil Brodolinija. Nato sta govorila Lanza in Pittoni, ki načelujeta socialistični kandidati na listi za občinske volitve.

Pogodba je zapadla že pred letom dni in delavci so skupno stavkali že 30 dni, da bi omajali odpor delodajalcev

Kovinarji se enotno pripravljajo na stavko za sklenitev nove pogodbe

Po razbitju pogajanj za sklenitev nove delovne pogodbe kovinarje stroke so vsedravniki sindikalne organizacije sklenile, da bodo kovinarji 1. mesec skupno stavkali s sedm delovnih dni in pol. Proglasili so vsedravnike stavke in razčlenjene stavke po pokrajinah. Tako bo vsedravnika stavka 9. novembra, v tednu med 7. in 13. novembrom pa bo še ena enodnevna stavka, katere datum pa bodo določili po posameznih pokrajinah. Podobno velja tudi za naslednje tedne, to je vsak teden bo po ena celodnevna stavka po vsej državi ter po več ur stavke po posameznih pokrajinah. V celoti se strijnata s tem programom stavki FIOM-CGIL in FIM-CISL, medtem ko je UILM pristala samo na stavke za naslednji teden, o drugih pa se bo še izrekala.

se pogajanja v tem času že štirikrat začela in se prav tolikokrat razbila. Pri tem se ne morejo niti sklicevati na slab gospodarski položaj, češ da ne zmorejo novih bremen. Gospodarski položaj se je v zadnjem času namreč nekoliko popravil, narasla pa sta tudi industrijska proizvodnja in proizvodnost dela. Zato ne bo kovinarjev uplašila nobena izjava o nepopustljivosti industrije. Poleg tega pa so jim za zgled tudi nekatere druge stroke kot na primer gradbeni in skladiščarji, ki jim je po daljši borbi končno uspelo izboljšati svoj položaj, čeprav ne toliko, kot so si želeli. Toda vsaka sindikalna borba se konča z nekim kompromisom, vprašanje je le, v kakšnem. Zato so kovinarji prepričani, da njihova nova borba ne bo zaman ter da bodo dosegli določena izboljšanja bodisi v mezdah bodisi v normativnih predpisih pogodbe. V pričakovanih stavk pa so kovinarji po vsej državi in tudi v Trstu že prenehali opravljati izredno nadurno delo. To pa je prvi opomin delodajalcem.

Slavko Kosič je bil v Rossonijem pasuži na Korzu g, otvoritev slikarske razstave našega goriskega rojaka Andreja Kosiča. Kosič je začel razstavljati že leta 1954 ter se udeležil številnih kolektivnih razstav (v Trstu, Gorici, Trzinu, Krmnu, Novi Gorici, Kopru in drugje). Razstavljati pa je tudi sam v Trstu, Gorici, Kopru, Idriji, Velenju itd. Kosič se je posvetil posebno slikanju pejzažev. Slike, ki jih seveda razstavlja v Rossonijem pasuži, nam nazorno pričajo o teji njegovi ljubezni. Med motivi predeluje krajka pokrajine v raznih letnih časih, lahko rečemo, da iz njih veje nekaj, kar človeka spozna ter ga približa naravi.

Samomor živčno bolne ženske

Ze dolgo časa živčno bolna, se je večeraj zjutraj 46-letna gospodinja Anita Konopelj potopila v morju iz Ul. Pier della Francesca 10 oddelka policije. Je bila v stanju, da bi se spustila na balkon svojega stanovanja v četrtem nadstropju. Nesrečnica je padla na cesto pred hišo in bila na mestu mrtva zaradi prebitja lobanje. Pretresljivi dogodek se je pripetil ob 6. uri zjutraj in nekaj ur pred jutranjo jutranjo odredko policije. Je bila v stanju, da bi se spustila na balkon svojega stanovanja v četrtem nadstropju. Nesrečnica je padla na cesto pred hišo in bila na mestu mrtva zaradi prebitja lobanje.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

SLUŽBA OBČINSKEGA ZDRAV. NIKA. Za poklice v prazničnih dneh v primeru, če ni mogoče najti drugega zdravnika, je treba telefonirati na št. 90-255.

Slovensko gledališče v Trstu Kulturni dom XXII. sezona 1966-1967 OTVORITVENA PREDSTAVA MAKSIM GORKI NA DNU drama v štirih dejanjih Jutri, 3. novembra ob 16. uri V petek, 4. novembra ob 18. uri V nedeljo, 6. nov. ob 16. uri

Prodaja vstopnic vsak dan od 12 do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma. Rezervacije na tel. 734265.

ABONMAJI ZA SEZONO 1966-1967 so na razpolago v Kulturnem domu vsak dan od 12. do 14. ure.

Po končanem tekmovanju IX. SSI vsi na veliki športni ples ki bo v soboto, 5. novembra ob 21. do 4. ure v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdeška cesta 7. Igral bo orkester «MODS»

Gledališča

VERDI Pri blagajni gledališča Verdi se nadaljuje razdeljevanje abonmajskih izkaznic za vse rede nove operne sezone, ki se bo začela 9. novembra z gala predstavo Verdijeve opere «Aida». V glavnih vlogah bodo nastopili: Boris Christoff (protagonist), Marcello de Omas, Ruggero Bondino, Silvano Caroli, Raimondo Botteghelli in Vito Susca. Režija Aldo Mirabella Vassallo. Orkester gledališča Verdi bo vodil dirigent Oliviero de Fabritis.

Razstave

Slikar Andrej Kosič, goriski rojak iz Rupe, bo razstavljal svoja dela v pasuži Rossoni od 1. do 11. novembra.

Kino

Nazionale 15.30 «La battaglia del Gianico» Technicolor. Henry Fonda, Robert Shaw, Dana Andrews, Annamaria Pierandrei. Excelsior 16.00 «Il grande colpo del 7 uomini d'oro» Technicolor. Philippe Leroy, Rossana Podesta, Felice Bonolis. Comptoni della notte Technicolor. Kirk Douglas, Frank Sinatra, John Wayne. Eden 16.00 «La calda preda East-mancolor. Jane Fonda. Prevedena mo mladini pod 18. letom. Graticcio 16.00 «Spara forte, più forte» non capisco. Technicolor. Marcello Mastroianni, Raquel Welch. Albarada 16.30 «Pochi dollari per Diabolo» Coloscope. Anthony Steffen, Frank Wolf. Filodrammatico 16.30 «Interni a Caracas» Coloscope. George Ardisson Luciano Angeletti. Cristallo 16.00 «Arabesques» Technicolor. Sophia Loren, Gregory Peck. Aurora 16.00 «La caduta delle aquile». Garibaldi 15.30 «Il gattopardo» Technicolor. Burt Lancaster, Claudia Cardinale. Capitol 15.30 «My Fair Lady» Technicolor. Todd A.O. Audrey Hepburn. Impero 16.00 «Rita la zanzara». Moderno 14.30 18.00 21.30 «Cleopatra» Technicolor. Todd A.O. Elizabeth Taylor, Richard Burton, Rex Harrison. Vittorio Veneto 16.00 «Allarme dal cielo» Technicolor. Japoniski film. Astra 16.00 «Non disturbare». Ideale 16.00 «I promessi sposi» Technicolor. Maria Silva. Abbazia 16.00 «Il bucaniero» Yul Brynner, Charlton Heston, Claire Bloom. Technicolor. Skenedj 16.00 «Mezzogiorno di fitta» Technicolor. Jerry Lewis, Dean Martin.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Kosič». V sredo, 9. t.m. bo redni sestanek ob 19. do 20. ure v prostoru kluba, Ul. del Montecchi 8. Cionom so na razpolago novi katalogi za leto 1967. Člani, ki želijo razstavljati na filatelistični razstavi v Gorici, naj se javijo na sestanku z zbirkami, katere morajo biti dostavljene razstavnemu odboru do 15. t.m.

Marija Doljak Pogreb nepoznane žene, ki je umrla ob 15.30 izpred hiše 3. ulice v Samatorci št. 14 na domačem pokopališču. Zaljubljeni mož, hčerke, sin, vsaki in vsaki Samatorca, 2. nov. 1966

ZAHVALA Ob bridki izgubi našega nadsveta ljubljenega moža in očeta

Izidorja Loredana so iskreno zahvaljujemo vsem sodnikom, prijateljem in znancem za izražena sožalja, za darovano cvetje ter za množično soobčestvo na njegovi zadnji poti. Zaljubljeni žena Stana, sinova Bojan in Boris, mama ter sestri

Advertisement for the movie 'I Grandi Condottieri' (The Great Condottieri) featuring Antonio Giesinik, Rosalba Neri, and others. The ad includes a large illustration of a man in historical attire and text describing the film's plot and cast.

OB PODATKIH TEDENSKE PUBLIKACIJE «JEUNE AFRIQUE»

Kdo žre nerazvitim deželam šole, bolnišnice in tovarne?

Vsako leto nerazvite dežele Afrike in Azije potrošijo nad milijardo dolarjev za orožje - En top velja eno šolo, eno letalo pa eno tovarno

V zadnjih dvajsetih letih so države s širšega afriško-azijskega področja nakupile v industrijskih deželah Zahoda in Vzhoda ogromne količine orožja in sicer v celoti 45.000 letal, 5.000 tankov, 224 ladij za vojno mornarico in v gornjih številkah sorazmerno ustrezno količino streliva ter drugega lažjega orožja.

Skoraj vedno je bilo to «blago» dobavljeno naročnikom takoj. Hkrati je bilo tudi takoj plačano. V nasprotju z drugimi dobavami z Zahoda ni bilo pri teh nakupih nikoli težav in zavlačevanj.

Nikakršnega dvoma ni, da je to veliko, ogromno breme za gospodarstva teh dežel, saj bi ne bilo lahko niti za gospodarsko bolj razvite in bogate dežele sveta, medtem ko so te dežele, ki so nakupovalce to blago v pretežni večini sirovinne, nerazvite, z nizkim standardom, kar velja za skoraj vse države Afrike, Azije in tudi Latinske Amerike.

Kadar ena izmed teh držav kupi eno novo, celo manjši top, za njo pomeni to breme, kolikor bi stala gradnja ene šole. Da bi se plačal račun za nakup enega samega povprečnega vojaškega letala, se je treba odreči šest tovarni. Vzdrževanje enega samega vojaškega letala, ki stane takšno državo toliko, kolikor bi stal en učitelj. Ko bi dežele v razvoju zmanjšale svoje nakupe orožja za 50 odst., bi prihranile 500 milijonov dolarjev na leto, kar bi bilo popolnoma dovolj za otvorene 200.000 novih učilnic in za vzdrževanje odnosno za plače 200 tisoč učiteljev, to se pravi za šolanje okoli 10 milijonov otrok več, kot jim morejo nuditi šolanje danes.

Drastičen primer glede tega je najnovejši primer Saudove Arabije. Vlada Saudove Arabije je nedavno porabila vsoto celotnega enoletnega proračuna desetih afriških držav s povprečno tremi štiri milijoni prebivalcev za velikiški nakup orožja v Združenih državah in Veliki Britaniji. Gre v tem primeru za enkratni nakup ogromnih količin orožja. To so strahotni podatki, ki jih je v eni svojih zadnjih številkih objavila tedenska revija «Jeune Afrique», ki se prvenstveno ukvarja s problematiko afriške celine, s problematiko njenih mladih držav. Pravi, da je velikiški nakup orožja v Združenih državah in Veliki Britaniji, po navadi v velikiški statistične podatke in ogromne številke v znesku 100 in tudi 150 milijard dolarjev, kolikor se na svetu porabi na leto za oboroževanje, in primerjal s tem, kaj bi se s tolikimi sredstvi dalo napraviti, koliko stavov, koliko šol, bolnišnic in drugih koristnih objektov, bi se dalo zgraditi, toda vedno smo te številke jemali v vsem njihovem obsegu, rekli bi nekako globalno. Le redko kdaj se je kdo lotil podobnih statističnih analiz in primerjav le kar zadeva dežele v razvoju. In tudi tedaj, ko so se spreševala letala, ko so se navajale baterije topov, ki so jih in jih še kupujejo nerazvite dežele, so se obravnavale le relativne številke posameznih dežel in zato splošno breme nerazvitega sveta ni prišlo do izraza, se ni pokazalo v tako drastični, rekli bi že alarmantni sliki.

Toda nič manj ni alarmanten neki poskus, da bi se v zvezi s temi podatki ustvarilo nekako nova teorija, ki vztrajno išče «vzroke» te tekme v oboroževanju tam, kjer jih dejansko ni, odnosno išče razloge tam, kjer bi jih niti ne smela iskati. Ko obsodijo oboroževanje azijskih in afriških dežel, pohoriki te «teorije» žigosajo «zgrešeno» in «nezelno» politiko teh držav, ki so se osvobodile šele pred nedavnimi, po drugi svetovni vojni. Te dežele — zatrjuje ta teorija — kupujejo evropsko in ameriško orožje, ki je že zastarelo in za drag denar, ter z njo celo velikih držav — «samo zato, da bi se borile druga proti drugi». Ta teorija tudi pravi, da se te države ene zavedajo, da se v vojno ne daleč nameravajo, in, kakor piše da omenjena afriška revija, se afriške in azijske dežele spuščajo v vojne kot v neko vrsto sportskih prireditvev v «očimnem političnem infantilizmu».

Ta teorija je popolnoma neutemeljena. Hkrati pa ni niti najmanj navajna. Vojaški spopadi prav govore niso najboljša spota za reševanje kakršnega koli spora, hkrati pa so sami po sebi odraz nestabilnega svetovnega mira. To je eno odkritje, ki niti ni odkritje. Z druge strani pa se postavlja vprašanje, kdo je dejansko kriv, da prihaja na afriški in azijski celini do pogostih medsebojnih spopadov.

Analiza okoliščin, v katerih je tu in tam prišlo v teh dveh de-

setletjih do spopadov, je pokazala, da je bil v ozadju vsakega oboroženega spora cel razplet najrazličnejših zunanjih činitelev, dejavnikov, ki niso bili niti azijski niti afriški. V vseh teh sporih je prihajala do izraza «dediščina», ki jo je pustil za seboj kolonializem, dediščina političnega in gospodarskega značaja, povezana z blokovskimi in v pretežni večini novokolonialističnimi interesi in težnjami v najrazličnejših variacijah.

S tem v zvezi je kot nepomembna šla mimo tudi zanimiva «malenkost» in sicer dejstvo, da so ZDA pred časom imenovala nekega svojega visokega funkcionarja na položaj «supertrgovca z orožjem», ki mu je bila poverjena glavna naloga, da čimprej prodaja čimveč ameriškega vojaškega materiala. S tem so ZDA dale zgled tudi drugim državam. Za visoko industrializirane države je to nekakšna «formula» ne le za reševanje vrste problemov v temki za oboroževanje, pač pa tudi mnogih drugih problemov kot so plačilna bilanca, popolna zaposlenost doma itd.

Tisk Velike Britanije je na primer slavil kot velik politični in zunanjetrgovinski uspeh ogromno naročilo orožja Saudove Arabije, ki smo ga že omenili. Vest o tem dogodku je bila ustrezno komentirana, kot da gre za odlično transakcijo, hkrati pa so nekateri podarjali, da Afrika rine samo sebe v vojno in da je Azija na isti poti. Zahodni svet torej «normalno posluje». Posledice tega, njih zahodnih poslovnih krogov ne zanimajo. Od časa do časa se pojavljajo tudi kak «glas z lece», če da je obžalovanja vredno, ko se te države lotevajo vojaških obravnavanj, nihče pa se ne sprašuje, kdo je pravzaprav kriv za te spopade, za ta obravnavanja; nihče se ne vpraša, koliko bi tem državam, ki se s tevilno kopjeje iz zaostalosti, koristil mir, ki ga prav določeni krogi iz lastnih interesov pomagajo rušiti.

«Super upokojeenci» se še pritožujejo!

Misovski poslanec Roberti pravi, da ga «na kitajski način» preganjajo - Bivši pomočnik direktorja INAIL ni zadovoljen s 156 milijoni odpravnine

Pred nedavnimi smo poročali o sicerredno zanimivem primeru misovskega poslanca Robertija, ki mu kot funkcionarju INAIL pripada odpravnina in enkratna likvidacija pokojnine v skupnem znesku 121 milijonov lir. Če pa, da je podobnih primerov veliko. Pred nedavnimi je bivši direktor ustanove INPS Cattabriga dobil 80 milijonov odpravnine in dobiva sedaj 650.000 lir mesečne pokojnine; bivši direktor ustanove ACEA Verducci pa je dobil kar 150 milijonov lir odpravnine. Bivši namestnik generalnega direktorja INAIL Cesare Franchini pa je v vrsti teh «rekordnih upokojeencev» odnesel poseben rekord, ker so mu priznali kar 156 milijonov odpravnine in likvidacije.

Toda bivši pomočnik generalnega direktorja INAIL Cesare Franchini s to «malenkostjo» 156 milijonov lir ni zadovoljen in je priveden v vrstični pritožbo pri državem svetu, ker zahteva tudi «dodatek» v zvezi s svojimi stranskimi honorarji, ki jih je dobival v času, ko je bil na položaju pomočnika direktorja ustanove. Presenečenja, ki smo jih v zadnjem času pričeli pri najrazličnejših tovrstnih ustanovah, pa nimajo konca. Če v začetku omenjamo misovski poslanec Roberti je trenutno v «negotivni» položaju: Vodstvo ustanove INAIL se je baje preko svojih pravnih zastopnikov postavilo po robu zahtevam nekaterih svojih funkcionarjev.

Poslanec Roberti je v zvezi s tem izjavil, da so se «stoliti» njegova, da ga preganjajo «na kitajski način», ker so mu pokojnino ustavili. Misovski sindikat CISNAL, katerega predsednik je prav poslanec Roberti, je misovskemu poslancu izrazil vso svojo sočustvo. Vendar pa niti Roberto, ki se sedaj pritožuje niti vodstvo njegovega sindikata ne omenjata tega, da je poslanec Roberti vrnil svojo službo pri ustanovi INAIL le dvajset let, da že osemnajst let ni prestopil praga ustanove, ker je bil poslanec v rimskem parlamentu, da pa je vseh osemnajst let prejel od ustanove INAIL celo odpravnino in likvidacijo. Pokojnine kot tudi odpravnine mu za sedaj še ne bodo izplačali, ker se je v zvezi s tem začela preiskava, ki mora razčistiti tudi problem, kako je mogel poslanec Roberti v svoji službi pri ustanovi INAIL celo napredovati «zaradi osebnih zaslug», pa čeprav že osemnajst let, kot smo že rekli, ni prestopil praga ustanove. Pri tem je vredno dodati še to, da je Roberti dobival redno plačo pri INAIL in hkrati normalno in nič kaj skromno plačo poslancea.

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

Frida de Reya in njen sin Lucio Giordani v Občinski

Bujnost domišljije Frida de Reya, ki razstavlja s sinom Luciom Giordanijem v Občinski galeriji, zrcali se kam katalog z izrisanim stolpom mestne hiše, v katerega sta domiselno vdeta znak galerije in besedilo. Čeže pa tudi, kakšni slikarski struji slikarka pripada. Pri ogledu slik močnih in skladnih barv, s krepko impresionistično, penekod skoro divje moško razbijanostjo potez, ki se pa v uspešnih podobah zasebnikov močno umirja, skoro ne bi verjeli, da so to dela drobne in ljubeznive gospe, žene znamenitega slikarja. Ognjevitost, ki jo žene v slikarsko ustvarjanje, je verjetno podedovala po svojih španskih prednikih, plemičih, ki so se za vladar Karla V. naselili v Furlaniji. Izbruhnila pa je v njej zelo zgodaj, saj je že leta 1922, torej v cvetu mladosti, razstavljala na beneškem bienalu.

Sedaj prikazuje 20 del, ki izpričujejo popolnost strokovnega obvladanja raznih postopkov slikanja. Skoro vsa so iz poslednjih let, razen velikih podob predved-

nika prizivnega sodišča in njegove neznane in moško dostojanstvo plemenito vežeča v oblikah in odpevanju barv, kot za poredkoma srečujemo v tej vrsti umetnosti.

V šestih glavah otrok pa slikarka enako prepričljivo ume vsjeti brezskrbnost otroštva. Svobodneje oblikuje cvetje in druge slike. Čeprav po barvah in zasnovah dobivamo vtis odmaknjenosti od sodobne ustvarjalnosti, pa spoznamo v nekaterih slikah, kako le ta v njih živo utripa. Tako v sliki «Apolipsa», kjer nanaša barve s sablono, in v sliki «Cvetje», ki raste iz svilenih in papirnatih izrezkov, vlepljenih med barvne plasti, v varljivo sveži šopek.

Se bolj napredna pa je v nadižno izoblikovanih in z emajli obarvanih delih iz kreme, cementa, bakra in drugih snovi, ki jih je ustvarila skupno s sinom Luciom Giordanijem. Tako v čudovito izločljani in živahno emajlirani plošči «Kraljevi par», v pravljenem znanju, krasotnosti nebesnih znamenj, v glavicah luk podobnim obrazom Treh kraljev in spretnosti itd. Očitljata pa oba nove možnosti starih mojstrov lesoreza v velikem hlinolju z izrezanim in obarvanim razgledom Trsta iz leta 1730. Da se De Reya tu ne udejstvuje v pokrajinarstvu, je verjetno vzrok o tem, da je njen moč odlični pokrajinar enako silnega zagona. Ima pa tu nadse poseben vtis, ki se odraža v barvitosti estrih delih «Loveske sanje» in temperah slikovitih več starega Trsta.

MILKO BAMBIC

Ne le v Londonu, Parizu, Rimu in drugih zahodnih prestolnicah in velikih mestih, pač pa se «dolgotasi mladeniči vedno v večjem številu pojavljajo tudi v velikih mestih vzhodne Evrope. Največ jih srečujemo po mestnih ulicah Prage, od koder je tudi gornja slika «dolgogasega mladeniča, ki si svoje «kodre» kod barva.

Kaj so povedali strokovnjaki na kongresu v Nici

Kibernetika se vedno močneje uveljavlja tudi v zdravstvu

Elektronski možgani morejo služiti kot ogromen «spomin» ki sledi vsemu, kar se v svetovnem strokovnem tisku objavlja

Nikakega dvoma ni, da se je zdravstvo v zadnjih dveh desetletjih sorazmerno naglo razvilo. Skoraj hkrati pa se je začelo govoriti o tako imenovani kibernetični medicini, ki vedno bolj posega v zdravstvo, za sedaj sicer še vedno poskusno, vendar pa vedno bolj odločno. Da postaja kibernetična medicina vedno bolj pomembna, dokazuje tudi dejstvo, da so pred nedavnimi imeli v Nici strokovnjaki kibernetiki svoj četrti kongres. Ker je šlo za mednarodno zbiranje strokovnjakov, je logično, da se na tem zborovanju ni govorilo o kakih čudežih, ki naj bi jih kibernetika prinesla, o iluzijah, ki si jih ne strokovnjaki delajo, pač pa o pozitivnih rezultatih, ki so bili doseženi ter o izpopolnjevanju izredno zapletenih vendar pa tudi fantastičnih naprav, ki jih elektronska daje na razpolago tudi medicinski znanosti.

Medicinsko slovo je tako obsežno in postaja vedno bolj obsežno, da je nemogoče, da bi si tudi večja zdravstvena ustanova mogla privoščiti stalno spremljanje in izvajanje vsega, kar se novega na raznih področjih medicine tiska in objavlja. Menijo, da izide v strokovnih medicinskih revijah in publikacijah najmanj 250 tisoč člankov na leto. Kdo naj bi sledil vsemu temu. Tudi v veliki zdravstveni ustanovi bi bila potrebna velika ekipa visoko kvalificiranih strokovnjakov, ki bi ne imela druge naloge kot samo sortiranje in prebiranje tega čtiva. Vse delo pri tem pa lahko prevzame en sam stroj, ki s perforiranimi kartoni in raznimi drugimi pripomočki more vso to stlačiti v svoj «spomin». Po analizi nekega članka in po izbiri ključnih besed se posamezni dokumenti vnašajo v «spomin» elektronskih možganov in brž ko nam je potreben kak specifičen podatek, nam ga stroj posreduje.

Elektronski možgani imajo vedno večjo vlogo tudi v obravnavanju kliničnih podatkov, pa tudi pri kontroli bolnikov. Posebno velja to, ko gre za nadziranje zdravilne posejane pacienti. Ko smo elektronskim možganom posredovali klinične podatke pacien- ta in sicer morebitne alergične motnje, delovanje srca, predpisano zdravilo in doziranje istih, da bolničarka pritisne na tipko in elektronski stroj ji bo posredoval «kartelo» z vsem, kar bi predpisal zdravnik za nadaljnje ravnanje, za nadaljnje zdravljenje! Čeprav nekateri praktiki še vedno oklevajo pri tem, da bi povečali nadzorstvo nad težkim bolnikom elektronskim možganom, je neizpodbitno, da elektronski možgani v marsičem lahko olajšajo napore bolniškega osebja. Morda pa je pri tem še pomembnejše to, da je nadziranje zdravljenja pacien- tov s pomočjo elektronskih možganov veliko bolj varno, kot če opravljajo to delo le bolničarke. Eden ali tudi več bolnikov je stalno «povezanih» z mehanizmom, ki sproti registrira biče srca, temperaturo, krvni pritisk, ritem dihanja, celo krvno sliko. Elektronski stroj bežeči celo psihološke spremembe v časovnih razdaljah ene sekunde.

Na kongresu v Nici je bilo predloženo tudi naslednje: Osrednji elektronski možgani, ki bi bili

nameščeni v središču neke zdravstvene ustanove in ki bi jim sproti posredovali informacije o bolnikih, bi s svoje strani redno «sporočali» o stanju bolnikov. Poleg tega pa so elektronski možgani opremljeni tudi s tako imenovanim varnostnim alarmnim sistemom.

Elektronski možgani morejo služiti tudi za avtomatično kontrolo pri daljših, večurnih kirurških posegih. Kirurg in anesteziolog moreta biti med operacijo stalno na tekočem o vseh spremembah v pacientovem organizmu. Računski stroj naglo signalizira vsako kritično stanje.

Doslej smo govorili predvsem o morebitnih možnostih, ki jih nudijo elektronski stroji, ki jih nudi kibernetična medicina. Ponekod pa ne napravite že izkoriščati elektronskih možganov, s katerimi razpolaga neki pariški laboratorij, pospešuje zbiranje rezultatov, jih preverja in opozori na vsako sumljivo informacijo. To velja tudi kar zadeva same različne kemične analize, ki jih omenjeni elektronski stroj more opravljati celo od 40 do 60 hkrati.

Ti elektronski stroji so že tako popolni, da avtomatično opozarjajo osebe na kako napako. Brž ko se pojavi kak napaka, elektronski stroj nanjo opozori preko svojega alarmnega sistema. Prekontrolirane rezultate raznih analiz in diagnoz «posreduje» stroj zdravniku. Pri tem je značilno še to, da so ti stroji zelo nagli. Vsa analiza in vse operacije v zvezi z njo trajajo kvečjemu kak minuto.

Pred nedavnimi so napravili z nekimi elektronskim strojem poskus, kako bi se kibernetika mogla uporabiti tudi na velikih razdaljah. Poskus se je izvedel na razdalji tisoč kilometrov in je popolnoma uspel. Elektronski možgani so na razdaljo tisoč kilometrov preneli klinično točne rezultate analize že v nekaj minutah.

Polnih 45 let bo plačeval za zobno pasto

MILAN, 1. — Prometni incidenti so na dnevnem redu. Pogosto bi se prizadevali mogoč seboj pogoditi, ker škoda ali telesne poškodbe niso velike. Toda večših so ljudje nekoliko trmastri in tudi primeri, ki bi se dali na mirno način rešiti, pridejo pred sodišče. Tak primer je bil tudi prvi motociklist Pasauala Boscara, ki ga je lansko leto na cesti neki avtomobilist z motorjem vred sunil v občestni jašek. Motociklist Boscaro ni bil huje ranjen, vendar je ostal v postelji petnajst dni. Ko si je opomogel, sta se s krivicem incidenta skudala pogoditi, vendar ni krivice pristal na razmeroma skromno odškodnino. Boscaro je zato vztrajal in sodišče mu je dalo prav. V tem bi ne bilo nič posebnega. Zanimivo pa je, da bo moral avtomobilist, ki je povzročil incident, oskrbovati Boscara z zobno pasto — polnih 45 let.

Pri incidentu se je Boscaro potkolkel in si odkrutil tudi en zob. Poškodba ni bila huda, toda sodišče je pokolalo na pomoč izvedenca, ki je izjavil, da si bo moral Boscaro umivati zobe s posebno zobno pasto, ker je pač

Spomini španskega borca na Prežihovega Voranca

Za Lovro Kuharja in njegovo delo sem vedel že leta 1925, ko me je Dušan Kermavner po Vorancevi želji povezal z njegovim najmlajšim bratom Avgustom, da bi ga vključil v gibanje progresivne mladine. Videla pa sva se prvič šele v Parizu, marca 1938. leta.

Imigriral v Parizu leta 1930. Ko sem ga obiskal v Parizu, je imel za seboj že 8 let ilegalstva in zapovor na raznih evropskih državah. Njegovo življenje v tujini je bilo tako težko, da se komaj lahko trdi, da se je z begom iz Jugoslavije izognil zaporni kazni, na katero ga je obsodil diktatorski, monarhistični režim. V resnici se je izognil enemu zaporu, da bi prišel v drugega. Sam je izjavil, da bi se za beg sploh ne odločil, če bi mu ustava ZSSR in statut Kominterne ne jamčila pravice pribežališča v ZSSR. To potrjuje tudi v pismu, ki ga je pisal pisatelju Ksaverju Mešku, kjer je med drugim zapisal: «Jaz tako ne bi odbežal iz Jugoslavije, če bi ne bilo v Beogradu glavničje». (Troje srečan s pisateljem Meškom «Tovarisi» št. 8, 15. III. 1951). Čeprav je bil Prežih obsojen na visoko zaporno kazen v Jugoslaviji, mu sovjetsko predstavništvo na Dunaju leta 1930 vendar ni hotelo izdati vizuma za potovanje v ZSSR na redni jugoslovanski potni list, katerega je imel. Bil pa je leta 1933 kot poznavalec balkanskih vprašanj pozvan na kongres Kominterne v Moskvo. V naslednjem letu (1934) pa je bil drugič poklican v Moskvo.

V Avstriji je Prežih živel neprijazno nekaj časa v Celovcu, pozneje pa skoraj eno leto na Dunaju. Ko je opazil, da so mu jugoslovanski in avstrijski agenti za petami, je pobegnil v Nemčijo. Življenje v Nemčiji je bilo tako težko, da se je po dveh letih raje vrnil v Celovec, kjer so ga pa kmalu izsledili in zaprli. Ko je jugoslovansko poslanstvo na Dunaju doseglo, da so ga avstrijske oblasti zaprle, je vložilo zahtevo za izročitev. Toda še preden je prišlo do odločitve o izročitvi, se je meseca Februarja 1933. leta Prežihu posrečil beg iz celovškega zapora.

Preko Dunaja je Prežih zbežal nazaj v Berlin, ki ga je šele malo prej zapustil. V Berlinu ni našel zatočišča, ne življenjske možnosti, pa je zaradi tega odpotoval na Norveško, kjer se je zadrževal skoraj dve leti. Večinoma je živel v Oslu. Konec 1934. leta pa je odpotoval v Francijo.

Ko se je 1936. leta iz Francije zatekel na Dunaj, ga je dunajska policija zaradi nebudnosti «Oskarja» aretirala in je bil trinajst mesecev zaprt. Jugoslovansko poslanstvo je zopet sprožilo vprašanje izročitve. Ker za zahtevo jugoslovanskega poslanstva na Dunaju ni bilo nobene osnove, je bil končno izpuščen iz zapora in izgnan v Češkoslovaško, odkoder je odpotoval v Švicco. Švicca ni sprejela emigrantov-komunistov; zato je iz Švice zopet emigriral v Francijo. Odslej je v Parizu živel pod svojim pravim imenom, seveda je bil pod stalnim policijskim nadzorom. V eni izmed hišnih strank je imela policija celo konfidenta proti Vorancu.

Ker sem marca 1938. leta tudi jaz nekaj dni legalno bival v Parizu, me je Prežih povabil kar na svoje stanovanje, da bi se v miru pomenila o vsem, o čemer bi se rada. Ko sva se vzpirljavo po stopnicah, me Prežih ni pravniki opozoriti na stanovanje stranke, ki se bavi s konfidantstvom.

V stanovanju naju je že pričakovala Prežihova žena, ki je nekaj časa pred menoj prišla v Pariz. Prežih jo je menda zadnjik videl, ko ga je leta 1936 ilegalno obiskala. Zaradi jezika je imela seveda težave in kar je bilo treba opraviti v mestu, je opravil vedno Prežih sam. Tudi za nakup hrane je moral skrbeti Prežih, vsaj tiste čase, ko sem bil jaz v Parizu. Nekajkrat sem ga celo spremljal po takih poslih. Preden sem odpotoval naprej v Španijo, me je hotel Prežih še prav posebno pogostiti in je kupil med drugim tudi zrezke in znane dolge struce kruha, kakršne pečejo samo v Franciji, ali morda celo samo v Parizu.

Razen v stanovanju sva se s Prežihom sestajala tudi v knjižnici, ki jo je vodil Prežih, nekeje v centru mesta, toda v zelo stranski ulici. V kavarni sva se sestajala le tedaj, kadar je bil povabljen še kdo tretji, ki se zaradi kompromitiranosti ni smel pokazati niti na Prežihovem stanovanju, pa tudi ne v knjižnici.

Ko je bil določen dan odhoda

prav je bil Prežih obsojen na visoko zaporno kazen v Jugoslaviji, mu sovjetsko predstavništvo na Dunaju leta 1930 vendar ni hotelo izdati vizuma za potovanje v ZSSR na redni jugoslovanski potni list, katerega je imel. Bil pa je leta 1933 kot poznavalec balkanskih vprašanj pozvan na kongres Kominterne v Moskvo. V naslednjem letu (1934) pa je bil drugič poklican v Moskvo.

V Avstriji je Prežih živel neprijazno nekaj časa v Celovcu, pozneje pa skoraj eno leto na Dunaju. Ko je opazil, da so mu jugoslovanski in avstrijski agenti za petami, je pobegnil v Nemčijo. Življenje v Nemčiji je bilo tako težko, da se je po dveh letih raje vrnil v Celovec, kjer so ga pa kmalu izsledili in zaprli. Ko je jugoslovansko poslanstvo na Dunaju doseglo, da so ga avstrijske oblasti zaprle, je vložilo zahtevo za izročitev. Toda še preden je prišlo do odločitve o izročitvi, se je meseca Februarja 1933. leta Prežihu posrečil beg iz celovškega zapora.

Preko Dunaja je Prežih zbežal nazaj v Berlin, ki ga je šele malo prej zapustil. V Berlinu ni našel zatočišča, ne življenjske možnosti, pa je zaradi tega odpotoval na Norveško, kjer se je zadrževal skoraj dve leti. Večinoma je živel v Oslu. Konec 1934. leta pa je odpotoval v Francijo.

Ko se je 1936. leta iz Francije zatekel na Dunaj, ga je dunajska policija zaradi nebudnosti «Oskarja» aretirala in je bil trinajst mesecev zaprt. Jugoslovansko poslanstvo je zopet sprožilo vprašanje izročitve. Ker za zahtevo jugoslovanskega poslanstva na Dunaju ni bilo nobene osnove, je bil končno izpuščen iz zapora in izgnan v Češkoslovaško, odkoder je odpotoval v Švicco. Švicca ni sprejela emigrantov-komunistov; zato je iz Švice zopet emigriral v Francijo. Odslej je v Parizu živel pod svojim pravim imenom, seveda je bil pod stalnim policijskim nadzorom. V eni izmed hišnih strank je imela policija celo konfidenta proti Vorancu.

Ker sem marca 1938. leta tudi jaz nekaj dni legalno bival v Parizu, me je Prežih povabil kar na svoje stanovanje, da bi se v miru pomenila o vsem, o čemer bi se rada. Ko sva se vzpirljavo po stopnicah, me Prežih ni pravniki opozoriti na stanovanje stranke, ki se bavi s konfidantstvom.

V stanovanju naju je že pričakovala Prežihova žena, ki je nekaj časa pred menoj prišla v Pariz. Prežih jo je menda zadnjik videl, ko ga je leta 1936 ilegalno obiskala. Zaradi jezika je imela seveda težave in kar je bilo treba opraviti v mestu, je opravil vedno Prežih sam. Tudi za nakup hrane je moral skrbeti Prežih, vsaj tiste čase, ko sem bil jaz v Parizu. Nekajkrat sem ga celo spremljal po takih poslih. Preden sem odpotoval naprej v Španijo, me je hotel Prežih še prav posebno pogostiti in je kupil med drugim tudi zrezke in znane dolge struce kruha, kakršne pečejo samo v Franciji, ali morda celo samo v Parizu.

Razen v stanovanju sva se s Prežihom sestajala tudi v knjižnici, ki jo je vodil Prežih, nekeje v centru mesta, toda v zelo stranski ulici. V kavarni sva se sestajala le tedaj, kadar je bil povabljen še kdo tretji, ki se zaradi kompromitiranosti ni smel pokazati niti na Prežihovem stanovanju, pa tudi ne v knjižnici.

Ko je bil določen dan odhoda

SREDA, 2. NOVEMBRA 1966

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila; 7.00 Kolodar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Baho; Kantata št. 80; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Višnjevičje, Lukačičeve in Ravelove skladbe; 17.00 Koncert organiste Edde Jily; 17.20 Musorgski: Slike z razstave, za klavir; 17.50 Skladbe za kitaro; 18.00 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost in pridelitev; 18.30 Ernest Bloch: Kvintet; 19.05 Lehar Rehar: «Vsak dan smrti naproti greš»; 19.30 Stravinski: Kantata; 20.00 Sport; 20.35 Simfonistični koncert; v odmoru: Alojz Gradnik: «Večni studenci»; 22.15 Skladbe za klavičembalo; 22.30 Alojzi Maj: Requiem; 22.45 Bela Bartók: Godalni kvartet št. 2.

Trst

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Na sporedu J. Tomadini; 13.40 Illersberger koncert za violino in orkester.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 17.30, 19.15 — Poročila; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Prenos RL; 10.15 Poje Z. Hadžimanovi; 10.35 Romantične skladbe; 11.00 Celenavni klan; 11.15 Plošče; 11.30 Današnji pevec; 11.45 Glasbeni zvezek; 12.00 in 13.00 Glasba po želja; 13.40 Pevske zbor iz Diavače; 14.00 Glasbeni vrtiljak; 15.00 Baletni odlomki; 15.45 Od Soče do Drave; 16.20 Otroški koncert; 16.45 Opera glasba; 17.40 Plesna glasba; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 22.15 Orkester Wendé; 22.35 Haydnov koncert za klavičembalo.

Nacionalni program

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poro-

150 prostovoljcev v Španijo, kate- te naj bi vodil, mi je Prežih nekajkrat naročil, naj zapisujem vse, kar bom doživel in opazil v Španiji. To sem mu objavil toliko lažje, ker sem se prej zapisoval vse, kar se mi je zdelo važno, čeprav nisem bil dočela prepričan — saj nisem imel nikoli pубlicističnih ambicij — da mi bi zapiske predstavljajo neko vrednost.

Dano obljubo sem Prežihu prav rad izpolnil. Ko sva se ob mojem povratku iz Španije zopet sešla, sem mu izročil svoje zapiske, razen tega pa tudi koncept II. dela sestavka «Olimpiada nasilja trajala dalje», čigar I. del je izšel že leta 1934 v «Prosveti» (Chicago), a leta 1936 v brošuri v Jugoslaviji.

Razumljivo je, da nama je to — iz Španije prineseno — gradivo dalo obliki snovi za razgovore. Prežih je hotel večkrat mnogo, zelo mnogo — več, kakor je bilo zapisano v mojih zapiskih. Sestajala sva se tri dni zapovrstjo in vsakokrat je načel novo vprašanje. Mojih odgovorov si Prežih ni zapisoval, pač pa mi je naročil, naj jaz dopolnim svoje zapiske: o kadrih v Španiji, o odnosih med Španci in internacionalnimi brigadami, o tem, kako je bil izvršen umik itd.

Seveda sem rad ustregel Prežihovi želji. Štiri tedne pred smrtjo, ko sem mu postal po spomenu obnove odstavke španskih zapiskov, mi je Prežih sporočil, da so moji izvirni zapiski spravljani skupaj z njegovimi rokopisi v dveh kovčkih v Parizu. Pričunal je še, da bo po kovčka šel sam, brž ko bo ozdravel.

Ker nikakor nisem računal s tem, da je gradivo, ki sem ga spravil pri Prežihu v Parizu, ohranjeno, sem bil tega Prežihovega obvestila zelo vesel, bili so ga pa veseli tudi drugi tovariši, ki se je šlo za izvorno gradivo o borbi naših brigad v Španiji.

Ko se nisem vedel, da so moji zapiski ohranjeni, sem hotel imeti na vsak način Prežihovo potrdilo za avtentičnost nekaterih važnejših posameznosti, ki sem se jih po desetih letih še spomnil in zapisal, zato sem mu te svoje obnovljene zapiske poslal in se še sedaj nahajajo v njegovi zapuščini.

